

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 13. 9. 2022 v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Vladimíry Hájkové a soudců Mgr. Ondřeje Vítů a JUDr. Jiřího Šťastného v trestní věci obžalované **Základní školy Slavonice** se sídlem ve Slavonicích, Jana Žižky č. 395, IČ 70988382,

pro přečin těžké ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku,

o odvolání:

- obžalované Základní školy Slavonice,
- poškozené nezletilé [redacted], nar. [redacted],
- poškozené [redacted], nar. [redacted], a
- poškozené nezletilé [redacted], nar. [redacted],

proti rozsudku Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 7. 3. 2022, č.j. 1 T 110/2021-878,

takto:

Z podnětu odvolání obžalované Základní školy Slavonice a poškozených nezletilých [redacted] a [redacted] se napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. řádu částečně zrušuje, a to ve výrocích o náhradě nemajetkové újmy těchto poškozených se týkajících.

Podle § 259 odst. 3 písm. b) tr. řádu se znovu rozhoduje takto:

I.

Obžalovaná

Základní škola Slavonice, se sídlem ve Slavonicích, Jana Žižky č. 395, IČ 70988382, se podle § 228 odst. 1 tr. řádu zavazuje povinností zaplatit na náhradě další nemajetkové újmy:

- nezletilé [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted], částku 320 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,50 % ročně jdoucím ode dne 26. 1. 2022 do zaplacení, a to k rukám zákonné zástupkyně nezletilé [redacted], nar. [redacted], a
- [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted], částku 320 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,50 % ročně jdoucím ode dne 19. 9. 2021 do zaplacení.

Podle § 229 odst. 2 tr. řádu se poškozené nezletilá [redacted] a [redacted] se zbytky uplatněných a nepřiznaných nároků na náhradu další nemajetkové újmy odkazují na řízení ve věcech občanskoprávních.

II.

Podle § 229 odst. 1 tr. řádu se nezletilá [redacted] s uplatněným a nepřiznaným nárokem na náhradu nemajetkové újmy spočívající v bolestném odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních.

III.

Podle § 256 tr. řádu se odvolání nezletilé [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted], zast. zákonnou zástupkyní [redacted], nar. [redacted], jako nedůvodné zamítá.

IV.

V ostatních výrocích (ve výroku o vině, trestu a ve výroku o náhradě škody Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR) zůstal napadený rozsudek nedotčen.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem rozhodl samosoudce Okresního soudu v Jindřichově Hradci takto:

Obžalovaná Základní škola Slavonice

je vinna, že

jednáním svých zaměstnanců, spoluobžalovaných, v jejichž trestní věci je rozhodováno samostatným rozhodnutím, které lze této právnické osobě přičítat podle § 2 písm. b) zák. č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, způsobila dne 26.9.2019 těžké zranění nezletilé poškozené žačce 9. třídy této obžalované právnické osoby [redacted], nar. [redacted], spočívající v popálení na 12% povrchu těla, zejména na obličej, obou ušních boltčích, přední ploše krku a horní části brudníku, na ramenou, hřbetu pravé ruky a palci levé ruky, včetně popálení dýchacích cest lehkého stupně, přičemž část popálenin, zejména na boltčích a na přední ploše krku v rozsahu 3% celkového povrchu těla představovaly popáleniny II. b) stupně, a toto zranění si vyžádalo hospitalizaci poškozené na specializovaném pracovišti do 21.10.2019 s následnou ambulantní léčbou do 12.3.2020, po jejímž skončení pokračovalo bolestivé léčení jizev popálenin laserovou terapií, jež dosud nebylo ukončeno a stejně tak pokračuje u poškozené léčba rozvinuté chronifikující posttraumatické stresové poruchy vyvolané úrazem poškozené a projevující se potížemi s jejím sociálním začleněním a vyrovnáním se s následky zranění i prožitky bolesti ze samotného úrazu i laserové terapie jizev; k tomuto poranění poškozené došlo tak, že [redacted] jako [redacted] – [redacted] Základní školy ve Slavonicích v rozporu s povinností pedagogického pracovníka chránit bezpečí a zdraví žáka a předcházet všem formám rizikového chování ve školách stanovenou § 22b písm. c) zák. č. 561/2004 Sb. – školního zákona – a v rozporu s povinnostmi zaměstnavatele zajistit bezpečnost a ochranu zdraví nejen zaměstnanců, ale všech fyzických osob zdržujících se s jeho vědomím na jeho pracovištích, konkr. tedy žáků základní školy, a k tomuto účelu i vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k předcházení rizikům podle § 101 a § 102 zák. č. 262/2006 Sb. – zákoníku práce - ač si byla vědoma, že škola, v níž při výuce chemie může docházet k provádění pokusů, při nichž se žáci mohou dostat do kontaktu s nebezpečnými látkami či s otevřeným ohněm, není vybavena ochrannými štíty obličej, takovéto štíty nezajistila ani nenechala zajistit a nepřijímala opatření, aby takové pokusy bez náležitých pomůcek nebyly prováděny, [redacted]

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Vomelová

obžalované základní školy taktéž v rozporu s ust. § 22b písm. c) školního zákona v sídle školy předem připravila a dne 26.9.2019 kolem 10.00 hod. v učebně č. 75 realizovala při hodně chemie ve třídě 9. za spolupráce provádění pokusu zvaného Faraonovi hadi, při němž se pracovalo s otevřeným ohněm a současně také s ethanolem, který je nebezpečnou hořlavou látkou, k provádění pokusu přistoupila, aniž byli žáci sedící vřady ve skupině čtyř okolo lavice, na níž mezi nimi stála miska s hořící reakční směsí napuštěnou ethanolem, chránění nehořlavými ochrannými pláště a ochrannými štíty obličejů, a vědom si též povinnosti chránit bezpečí a zdraví žáka, jakož i toho, že žáci nejsou chráněni nutnými ochrannými prostředky, v průběhu pokusu s vědomím učitelky do rozpálené směsi v misce s cílem posílit průběh pokusu a obnovit uhaslý plamen, aniž vyčkal alespoň poodstoupení poškozené nezletilé sedící obličejem směřujícím k misce, přilil ze stříčky částečně naplněné ethanolem, z níž nejdříve sejmul zátku s procházející trubičkou sloužící k pozvolnému vytékání, tuto nebezpečnou hořlavinu, a tak došlo k vzplanutí par ethanolu ve směsi se vzduchem a k zásahu obličejů a horní části těla poškozené, která při tom utrpěla shora popsané zranění,

tedy

jinému z nedbalosti způsobila těžkou újmu na zdraví proto, že porušila důležitou povinnost uloženou jí podle zákona,

čímž spáchala

prečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1,2 tr. zákoníku,

a odsuzuje se

podle § 147 odst. 2 tr. zákoníku, za použití § 18 odst. 1,2 zák. č. 418/2011 Sb. a § 68 odst. 1 tr. zákoníku **k peněžitému trestu ve výměře 50 denních sazeb ve výši 1 000 Kč, tedy celkem 50 000 Kč.**

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu se **obžalované ukládá**, aby poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR se sídlem v Praze 3, Orlická 4/2020, IČ 41197518, zaplatila na náhradu škody částku **241 296 Kč.**

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu se **obžalované dále ukládá**, aby nezletilé poškozené, narozené, bytem, zaplatila na náhradu další nemajetkové újmy částku **500 000 Kč s ročním úrokem z prodlení ve výši 8.25% z celé částky od 31.1.2022 do zaplacení** a podle § 229 odst. 2 tr. řádu se tato poškozená se zbytkem uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy **odkazuje na řízení občanskoprávní.**

Podle § 229 odst. 1 tr. řádu se poškozené, narozená, bytem, a nezletilé, narozená, bytem tamtéž, s uplatněnými nároky na náhradu nemajetkové újmy **odkazují na řízení občanskoprávní.**

- Proti výroku o vině obžalované Základní školy Slavonice a výroku o jejím potrestání žádá z oprávněných osob řádným opravným prostředkem nebrojí. Včas podané odvolání vymezila obžalovaná Základní škola Slavonice toliko do výroku o přiznání další nemajetkové újmy ve výši 500 000 Kč s příslušenstvím poškozené nezletilé. Zmocněnkyně poškozených nezletilých, její matky a sestry nezletilých za zastupované osoby podané odvolání vymezila do všech výše citovaných odkazovacích výroků.
- Z obsáhlého odůvodnění odvolání podaného obžalovanou Základní školou Slavonice, které bylo vyhotoveno obhájcem, jemuž byla k zastupování tohoto subjektu udělena plná moc, se podává, že odvolatelka se domáhá zrušení pozitivního adhezního výroku týkajícího se poškozené nezletilé a vydání rozhodnutí nového, jímž by jmenovaná byla i s uplatněným nárokem na přiznání další nemajetkové újmy odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolatelka namítá, že pozitivní adhezní výrok týkající se nezletilé přiznávající jí odškodnění ve výši 500 000 Kč byl nalézacím soudem odůvodněn skutečnostmi, které se k další nemajetkové újmě nevážou a s touto nemohou být spojovány. Výši poškozené přiznaného nároku hodnotí odvolatelka jako nepřiměřeně vysokou, přičemž v této souvislosti poznamenává, že sporovaný soudní výrok nebyl nalézacím soudem ani přiléhavě odůvodněn.

4. V odůvodnění podaného odvolání je zdůrazněno, že přiznaným nárokem na další nemajetkovou újmu mají být kompenzovány nepříznivé dopady do sféry poškozeného, jež nejsou odškodněny bolestným a nemají trvalý charakter. Byť se jedná o nároky „zbytkové“ povahy, musí i tyto mít objektivní podklad. Odvolatelka se domáhá toho, aby odvolací soud komparoval nezletilou uplatněný nárok na přiznání další nemajetkové újmy s výší odškodnění poskytnutého poškozeným osobám v obdobných soudy řešených případech, a to bez toho, aniž by byly směřovány poškozenou uplatňované nároky. V této souvislosti poznamenává, že dle jejího názoru okresní soud přiznávající nárok na kompenzaci další nemajetkové újmy odůvodnil skutečnostmi, jež jsou podřaditelné pod nároky související se ztíženým společenským uplatněním poškozené. Její duševní útrapy byly dílem sanovány pojišťovnou poškozené již vyplaceným bolestným ve výši 505 689 Kč.
5. V neposlední řadě odvolatelka poznamenává, že se snažila částečně odčinit další nemajetkovou újmu nezletilé tím, že se po úrazu podílela na její individuální výuce a její přípravě na přijímací zkoušky na střední školu.
6. K odvolací argumentaci poškozených odvolávající se Základní škola Slavonice poznamenává, že těmito uplatňované nároky by pro ni vzhledem k jejímu rozpočtu byly likvidační. Namítá, že sekundární poškozené uplatňované nároky nikterak nedoložily. Ohrazuje se vůči tvrzení těchto odvolatelek, že její přístup k následkům úrazového děje byl nemorální a poukazuje na skutečnost, že poškozené nezletilé [redacted] byla z titulu pojištění školského zařízení aktuálně vyplacena záloha ztíženého společenského uplatnění ve výši 100 000 Kč.
7. Zmocněnkyně poškozených nezletilých [redacted], její matky [redacted] a její sestry nezletilé [redacted] se v jejich zastoupení domáhá zrušení všech odkazovacích výroků jmenovaných se týkajících a vydání rozhodnutí nového, jímž by obžalované Základní škole Slavonice byl nad rámec přiznaného nároku na náhradu nemajetkové újmy nezletilé [redacted] ve výši 500 000 Kč s příslušenstvím ve výši 11,75% ročně ode dne 26. 1. 2022 do zaplacení, uložení závazek k jejímu dalšímu odškodnění ve výši 150 000 Kč představující navýšení bolestného za utrpené poranění s příslušenstvím v téže výši. Matce nezletilé [redacted] má být přiznán nárok na kompenzaci další nemajetkové újmy ve výši 500 000 Kč a sestře poškozené nezletilé [redacted] pak ve výši 300 000 Kč spolu s úroky z prodlení ve výši 8,25% ročně ode dne 19. 11. 2020 do zaplacení.
8. V odůvodnění svého podání si odvolávající se [redacted] a [redacted] stýskají, že okresní soud zlehčuje jejich újmu, která jim v souvislosti s objasňovanou událostí vznikla. [redacted] konstatuje, že dceřiny bolestivé zákroky nesla velmi úporně, v období, po které pečovala o zraněnou dceru, se nemohla plně věnovat dalšímu svému nezletilému dítěti, dceři [redacted] v době objasňované události žákyni [redacted] třídy. Odvolatelka polemizuje s obhajobou obžalované, namítá, že v době, kdy se dětem dostalo ponaučení o nutném opatření, za něhož mohl být chemický pokus bezpečně vykonán, nebyla dcera tomuto poučení přítomna. V písemném odůvodnění podaného odvolání [redacted] tvrdí, že ze strany školy se jí dostalo toliko jediné omluvy, a to jen v den objasňované události od ředitelky školy.
9. Dovození odvolatelek, že újma vzniklá zvláště závažným poškozením zdraví nezletilé [redacted] je stejné intenzity, jako by se jednalo o následek fatální, pak pro jejich odškodnění má být v rovině základního plnění akceptován dvacetinásobek průměrné hrubé měsíční mzdy. Výše této základní částky rozhodná pro rok 2019, kdy k objasňované události došlo, má opodstatňovat požadavek na kompenzaci další nemajetkové újmy u matky zraněné ve výši 500 000 Kč a u sestry nezletilé ve výši 300 000 Kč.
10. Pakliže by posledně uvedená argumentace odvolatelek nebyla odvolacím soudem akceptována, mají tyto za to, že jim náleží přiznání odškodnění dle ust. § 2971 o.z., a to s poukazem na to, že obžalované osoby způsobily následek úrazového děje z hrubé nedbalosti porušením uložených jim

důležitých právních povinností. V této souvislosti je poukazováno na důsledky úrazu v životě všech poškozených osob.

11. Nezletilá [REDAKCE] se nad rámeč bolestného, které jí bylo uhrazeno pojišťovacím ústavem, domáhá jeho navýšení od částky 150 000 Kč, a to vzhledem k výjimečné bolestivosti utrpených popálenin a komplikací a bolestivého prožívání hojivých procesů.
12. Výše jsou s ohledem na značný rozsah odůvodnění podaných opravných prostředků shrnuty pouze stěžejní námitky všech odvolatelů. V podrobnostech se patří odkázat na písemné odůvodnění podaných odvolání, jejich dodatků a replik, které jsou obsahem spisového materiálu, a dále na závěrečné návrhy stranami uvedenými ve veřejném zasedání, jež bylo v rámci řádného opravného řízení odvolacím soudem konáno.
13. Podle § 254 odst. 1 tr. řádu odvolací soud, nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolání podle § 253 tr. řádu, přezkoumá zákonnost a odůvodněnost těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo odvolání podáno, přezkoumá dále také správnost postupu řízení, které jejich vydání předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlíží, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo odvolání podáno.
14. Krajský soud ve smyslu citovaného zákonného ustanovení, s přihlédnutím k námitkám podaného odvolání, přezkoumal napadený rozsudek, přezkoumal dále také správnost postupu řízení, které jeho vyhlášení předcházelo. Učinil pak následná zjištění a závěry:
15. V řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo, není zjištěno žádných procesních vad, důsledkem kterých by byla porušena práva obžalované Základní školy Slavonice na obhajobu a spravedlivý proces. Zmocněncem právnické osoby byl pro účely jejího zastupování v trestním procesu zplnomocněn obhájce. Všem účastníkům řízení se dostalo patřičného ponaučení v souladu s platným zněním procesních norem. Trestní stíhání dalších ve věci obžalovaných osob, a to [REDAKCE] Základní školy Slavonice [REDAKCE], [REDAKCE] tohoto školského zařízení [REDAKCE] a [REDAKCE] pro přečin těžké ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku bylo postupem podle § 307 odst. 1, 2 tr. řádu podmíněně zastaveno.
16. Matka poškozené nezletilé [REDAKCE] byla ve veřejném zasedání konaném v rámci řádného opravného řízení velmi podrobně vyslechnuta. Tato se k položeným jí dotazům vyjádřila k okolnostem, za nichž se o zranění dcery dozvěděla, k vlastnímu prožívání této politováníhodné události a k jejím důsledkům na její život i život dalších členů její rodiny. V rámci podávaného svědectví [REDAKCE] popsala dceřino strádání související nejen s utrpenou bolestí, ale i se změněným vzhledem svého obličejve v důsledku utrpeného úrazu a dále také to, jaké důsledky má utrpené poranění pro její život a život jejich nejbližších, včetně prožívání důsledků události sestrou poškozené nezletilou [REDAKCE]. Při podávané svědecké výpovědi se [REDAKCE] vyjádřila mj. také k přístupu školy k následkům události. Potvrdila, že řada učitelů se podílela na dceřině individuální výuce. Uvedla, že ředitelka školy se o dceřin zdravotní stav zajímala. Potvrzeno rovněž bylo, že o osud dítěte se vedenou komunikací se sestrou [REDAKCE] zajímal [REDAKCE].
17. V rámci doplněného dokazování bylo čteno vyjádření nezletilé [REDAKCE] k následkům, které má utrpené poranění pro její život, dále vyjádření [REDAKCE] popisující důsledky události nejen na poškozenou a její nejbližší, ale i na členy její širší rodiny.
18. Ze zprávy obchodní společnosti Kooperativa pojišťovna a.s., která byla odvolacím soudem vyžádána, se podává, že uvedený pojišťovací ústav v souvislosti se školním úrazem nezletilé [REDAKCE] k rukám její matky vyplatil bolestné a kompenzoval jí dále materiální náklady s léčbou nezletilé související, včetně nákladů psychoterapie, a uhradil dále zálohu na ztížené společenské uplatnění, vše v celkové výši 630 689 Kč.

19. Předmětem posouzení je politováníhodná událost, při níž nedbalost pracovníků školského zařízení, do něhož rodiče posílají své děti s důvěrou v zajištění jejich bezpečí, zapříčinila závažný následek, těžké poranění nezletilé [REDACTED]. Vyjma lékařských zpráv a svědeckých výpovědí je pro posouzení závažnosti poškozenou utrpeného poranění naprosto výmluvná fotodokumentace zobrazující dítě bezprostředně po jeho ošetření, včetně důsledků prováděných převazů a v neposlední řadě rozsah dlouhodobých následků poškozenou utrpených popálenin. Je mimo vší pochybnost, že poškozené nezletilé [REDACTED] odškodnění za utrpené poranění náleží; podle respektované soudní praxe je toto stanoveno podle následně označeného ustanovení občanského zákoníku.
20. Podle § 2958 o.z. při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížené společenské uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.
21. Z citované normy vyplývá, že odškodnění nemajetkové újmy způsobené ublížením na zdraví zahrnuje tři varianty náhrad (tři dílčí nároky), a to bolestné, náhradu ztíženého společenského uplatnění a náhradu další nemajetkové újmy. Uvedené nároky, jakkoli souvisejí s jedinou událostí, samostatně vznikají a také se samostatně promlčují.
22. Je zjištěno, že nezletilé [REDACTED] bylo na podkladě pojištění škůdce výše označeným pojišťovacím ústavem kompenzováno bolestné dle jeho stanovení (dle bodového ohodnocení bolesti) předloženým znaleckým posudkem. Poškozená se domáhá navýšení této náhrady z důvodu zvýšení utrpené bolesti, utrpěla-li popáleniny na 12 % svého těla, zejména v oblasti obličeje a krku, o částku 150 000 Kč.
23. Nelze polemizovat o tom, že zranění, které nezletilá utrpěla, je značně bolestivé, stejně jako nelze pochybovat, že vysoce bolestivá je i jeho léčba. Ovšem o tom, zda poškozené náleží bolestné nad rámec jeho bodového ohodnocení provedeného k tomu kompetentním znalcem a v případě pozitivního závěru v jaké výši, nelze rozhodnout na podkladě laického posouzení. Pakliže pro rozhodnutí o uplatňovaném nároku na moderaci výše odškodnění za utrpenou bolest není dán objektivní podklad, bylo odvolacím soudem rozhodnuto o tomto uplatňovaném nároku odkazovacím výrokem. Svůj požadavek na navýšení odškodnění za utrpenou bolest může poškozená nezletilá [REDACTED] uplatnit v občanskoprávním řízení, které podanou žalobou vyvolá.
24. Z podnětu odvolání obžalované Základní školy Slavonice byl přezkoumán výrok odvolatele zavazující poškozené nezletilé [REDACTED] kompenzovat další nemajetkovou újmu ve výši 500 000 Kč. Již na tomto místě se patří uvést, že tvrzení o tom, že závazek odškodnit další nemajetkovou újmu poškozené by pro škůdce byl likvidační, nebylo odvolatelem nikterak doloženo.
25. Podle komentářové literatury mohou mít další nemajetkové újmy formu psychické bolesti nebo jiných duševních útrap. Při určování výše zadostiučinění za duševní útrapy se bere za východisko člověk s běžným, obvyklým emocionálním způsobem prožívání různých životních situací. Mezi konkrétní duševní útrapy spojované s ublížením na zdraví komentář radí například strach o život, úzkost v době léčení (z dalšího průběhu léčby, strach z komplikací nebo z další operace), starost o budoucnost (strach z následků zranění), duševní deprese během léčby, šok ze zranění, odloučení od rodiny (zvláště dítěte od rodiče) v průběhu dlouhodobé hospitalizace, pocit méněcennosti apod. [BEZOUŠKA, Petr. § 2958 Náhrada nemajetkové újmy při ublížení na zdraví. In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník IV. Závazkové právo, zvláštní část (§ 2055-3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1703]. Další autorský kolektiv komentáře k občanskému zákoníku považuje za důležité, že se jedná o nepříznivé dopady do sféry poškozeného, které nejsou bolestivé a nemají trvalý charakter [VOJTEK, P. § 2958 Náhrada nemajetkové újmy při ublížení na zdraví. In: ŠVESTKA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI. (§ 2521-3081). 1. vydání.

Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 1108]. Velký komentář upozorňuje, že kategorie dalších nemajetkových újem je velmi různorodá a je na soudech, aby tyto újmy v konkrétních případech identifikovaly a ohodnotily, je však třeba vycházet z toho, že by tyto újmy měly být objektivizovatelné, např. lékařským posudkem (MELZER, F., DOLEŽAL, T. § 2958 Náhrada při ublížení na zdraví a při usmrcení. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX § 2894-3081. Praha: Leges, 2018, str. 1005). Městský soud v Praze například v rámci kategorie dalších nemajetkových újem odškodnil složité vypořádání se s následky zranění (rozsudek sp.zn. 49 T 5/2016 ze dne 31. 5. 2016).

26. Kategorii dalších nemajetkových újem Nejvyšší soud obsahově přiřazuje k bolestnému (trvalé následky a trvalá omezení běžného života jsou samostatnou kategorií újmy a odškodňují se v rámci ztížení společenského uplatnění). V rámci bolestného je třeba podle Nejvyššího soudu odškodnit veškeré fyzické i psychické strádání způsobené újmou na těle a související běžné obtíže spojené s léčením této újmy na těle. Za další nemajetkovou újmu tedy Nejvyšší soud považuje pouze mimořádné okolnosti související buď se závažnými zdravotními komplikacemi spojenými s léčením, nebo s nevšedními životními událostmi, kterých se poškozený nemohl zúčastnit (k tomu srov. mj. odůvodnění nálezu Ústavního soudu sp.zn. II.ÚS 1564/20).
27. Z výše uvedené citace vyplývá, že přiznáním nároku na další nemajetkovou újmu se má poškozené osobě dostat přiměřené kompenzace za duševní strádání vzniklé jí v souvislosti s újmou na zdraví, již nelze vyvážit bolestným a odškodněním za ztížené společenské uplatnění. K objasnění psychické bolesti poškozené nezletilé [REDAKCE] provedl zejména odvolací soud řadu důkazů, jež jsou zmíněny výše. Patří se zdůraznit, že následky posttraumatické stresové poruchy, jež byla u nezletilé [REDAKCE] diagnostikována (viz závěry vypracovaného pedopsychiatrického posudku) a jež jednoznačně souvisejí s posuzovanou událostí, se patří odškodnit v souvislosti se ztíženým společenským uplatněním poškozené souvisejícím s úrazem. Stejně tak do této kategorie odškodnění patří s důsledky úrazu související omezení poškozené v komunitním životě a v oblasti rekreace a volného času (omezení v oblékání, nemožnost výkonu určitých druhů sportů a aktivit, ochrana před slunečním zářením apod.).
28. Je-li poškozenou uplatňovaný nárok na další nemajetkovou újmu i odvolacím soudem shledán opodstatněný, pak tento zahrnuje odškodnění za **přechodné duševní útrapy a psychické strádání nezletilé spočívající:**
- **ve smutku vážně zraněného dítěte, po období několika týdnů hospitalizovaného v nemocničním zařízení bez doprovodu rodiče;**
 - **v obavách dítěte v rané adolescenci poraněného v oblasti obličeje a krku o svůj vzhled mj. i spojených s dočasnou ztrátou vlasů;**
 - **v úzkosti z bolestivé léčby;**
 - **v nuceném přerušení léčby skoliózy páteře;**
 - **v traumatu nezletilé zapříčiněného reakcí okolí na její vzhled;**
 - **v odloučení od spolužáků v období příprav na přijímací zkoušky na střední školu.**
29. Uzavřel-li odvolací soud, že nezletilé [REDAKCE] nárok na kompenzaci vzniklé jí další nemajetkové újmy náleží, pak se zabýval jeho spravedlivou výší.
30. Pro určení rozsahu nároku na nemajetkovou újmu využívá soudní praxe měřítko odvislé od průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející úrazu. Tato v roce 2018 činila částku 31 885 Kč. Je-li v posuzovaném případě nárok na odškodnění pro výše uvedené důvody přiznáván dítěti (v době objasňované události poškozená ještě nedovršila 15. rok svého věku), stanoví odvolací soud jako přiměřenou kompenzaci vzniklé jí další nemajetkové újmy ve výši 320 000 Kč, tedy ve výši po

zaokrouhlení nepatrně převyšující desetinásobek uvedené průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v roce 2018. Se zbývající částí uplatněného a nepřiznaného nároku na další nemajetkovou újmu je nezletilá podle § 229 odst. 2 tr. řádu odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

31. Podle návrhu upraveného v rámci řádného opravného řízení se nezletilá [REDAKCE] domáhá také přiznání příslušenství k přiznanému nároku, a to úroku z prodlení ve výši 11,75% ročně ode dne 26. 1. 2022 do zaplacení. Obžalovaná Základní škola Slavonice se o nároku na odškodnění poškozenou uplatněného dozvěděla dne 17. 9. 2021, kdy se její zástupce seznámil s výsledky vyšetřování. Její prodlení, pakliže následný den poškozenou neodškodnila, nastalo ode dne 19. 9. 2021.
32. Ustanovením § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., jímž se mj. určuje výše úroků z prodlení, je stanoveno, že tato odpovídá ročně výši repo sazby určené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž k prodlení došlo, zvýšené o 8 procentních bodů.
33. Pro období 2. pololetí roku 2021 činila výše repo sazby 0,5%, oprávněný je tak požadavek poškozené nezletilé [REDAKCE] na přiznání úroku z prodlení ve výši 8,50%. Dle návrhu poškozené, jímž je soud vázán, je příslušenství určeno ode dne 26. 1. 2022 do jeho zaplacení.
34. Matka poškozené nezletilé [REDAKCE] uplatnila v trestním řízení nárok na další nemajetkovou újmu ve výši 500 000 Kč, sestra poškozené nezletilé [REDAKCE] pak ve výši 300 000 Kč.
35. Jakkoli nezletilá [REDAKCE] utrpěla velmi závažná poranění, a to zejména v oblasti obličeje a krku, nelze uzavřít, že by jej bylo možné kvalifikovat jako zvlášť závažné ublížení na zdraví opravňující odškodnění sekundární oběti podle pravidel upravených v ust. § 2959 o.z. Podle tohoto zákonného ustanovení se patří odškodnit sekundární oběti (manžela, rodiče, děti či jiné blízké osoby) tehdy, dojde-li k úmrtí poškozeného, popř. tehdy, pakliže tento utrpí tak závažná poranění, jež jej trvale či po dlouhou dobu plně vyřadí z běžného života. O zvlášť závažné ublížení na zdraví lze uvažovat tehdy, je-li poškozený trvale či po dlouhou dobu plně odkázán na pomoc jiné osoby, tedy kupř. u osoby, která je kómatu či u které došlo k poškození mozku nebo ochrnutí.
36. Aniž by soud zlehčoval útrapy poškozené [REDAKCE], zjišťuje-li, že tato od měsíce ledna 2020, tedy cca 3 měsíce po utrpeném úrazu, byla způsobilá pokračovat v řádné školní docházce, byť s určitým fyzickým omezením, musí uzavřít, že její poranění znaky zvlášť závažného ublížení na zdraví nenaplnilo a odškodnění sekundárních obětí dle ust. § 2959 o.z. tak do úvahy nepřichází. Současně však odvolací soud uzavírá, že požadavek matky nezletilé na odškodnění vzniklé jí nemajetkové újmy je opodstatněný, a to pro následně rozvedené důvody:
37. Podle § 2971 o.z., odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, nahradí škůdce nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pocítuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit.
38. Okresní soud v odůvodnění napadeného rozsudku vyložil, na podkladě jakých poznatků uzavřel, že povinnosti, které byly vedením a zaměstnanci Základní školy Slavonice v posuzovaném případě porušeny, jak jsou tyto označeny v rozsudečném výroku, považuje za porušení důležité povinnosti ve smyslu trestního zákoníku. Jde o porušení takových povinností, které zpravidla vždy mohou vést ke vzniku nežádoucího následku i v podobě újmy na zdraví. Nedbalost vedení školského zařízení a jeho zaměstnanců, pakliže tito umožnili realizaci chemického pokusu spojeného s manipulací s otevřeným ohněm a hořlavinou za situace, kdy žáci nebyli vybaveni ani základními ochrannými pomůckami, naplnilo znaky nedbalosti hrubé. K tomu se patří podotknout, že [REDAKCE] manipuloval s hořlavinou za situace, kdy musel vnímat, že přinejmenším poškozená nezletilá [REDAKCE] nedodržela od místa

vykonávaného pokusu bezpečný odstup. Uvedené nelze přičítat zodpovědnosti dítěte, za takovou ignoraci bezpečnostních pravidel a náležitě obezřetnosti je plně odpovědný vyučující. V příčinné souvislosti s porušením právních norem nedbalostní formou zavinění, jež se patří označit za hrubou, vznikla matce nezletilé [redacted] nemajetková újma daná jejími obavami o život a zdraví dítěte, které vzhledem ke vzniklému následku byly takové intenzity, že k jejich kompenzaci nepostačuje toliko morální zadostiučinění, jehož se jí dostalo vyslovenou omluvou a následnou nápomocí ze strany učitelů školy se vzděláním dítěte.

39. Následek činu matka nezletilé důvodně pocítovala jako osobní neštěstí, pakliže bezprostředně po úrazu byla přítomna ošetření dcery a nutně se obávala o její život. Následně musela snést pohled na dceru vážně poraněnou zejména na obličejí a krku, byla přítomna jejímu bolestivému ošetřování, na němž se musela i sama podílet. Není důvodu nevěřit tvrzení [redacted], která se při podané výpovědi vyjádřila k tomu, jak negativně zranění dcery ovlivňuje i její život. [redacted] vychovává sama dvě nezletilé děti, sama trpí [redacted], událost negativně poznamenala i její zdravotní stav, byť tuto skutečnost ve srovnání s dceřiným utrpením dává do pozadí.
40. Posledně uvedená zjištění opravňují odškodnění duševních útrap [redacted] v rozsahu cca desetinásobku průměrné hrubé měsíční nominální mzdy, tedy po zaokrouhlení částkou 320 000 Kč. V této výši je požadavek matky poškozené nezletilé [redacted] opodstatněný, kdy se zbytkem uplatněného a nepřiznaného nároku na další nemajetkovou újmu je tato podle § 229 odst. 2 tr. řádu odkazována na řízení ve věcech občanskoprávních. Opodstatněný je rovněž požadavek [redacted] na přiznání příslušenství jejího oprávněného nároku. Také v jejím případě nastalo prodloužení škůdce ode dne 19. 9. 2021, tento je proto zavazován povinností od uvedeného dne do zaplacení uhradit [redacted] částku 320 000 Kč s 8,50 % ročním úrokem z prodloužení.
41. Je-li [redacted] přiznáno odškodnění mj. za to, že po dobu nemocniční hospitalizace zraněné dcery, po období cca jednoho měsíce a po období následné domácí léčby dcery a jejího doprovodu na různá vyšetření a lékařské zákroky se nemohla plně věnovat výchově svého druhého nezletilého dítěte, které tak bylo v péči otce a dalších rodinných příslušníků, pak nelze za totéž přiznat odškodnění i této další sekundární poškozené. Lze akceptovat, že nezletilá [redacted] důsledky události tíživě nesla, ovšem oproti matce, která byla přímo konfrontována s jejími následky, nelze uzavřít, že by tento nekomfort mohl být hodnocen jako její osobní neštěstí opravňující její finanční odškodnění. Odvolání podané nezletilou [redacted] není shledáno opodstatněné; podle § 256 tr. řádu bylo proto rozhodnuto o jeho zamítnutí.
42. Pro veškeré výše rozvedené důvody bylo z podnětu odvolání Základní školy Slavonice a poškozené [redacted] rozhodnuto, jak ve výroku tohoto rozsudku uvedeno.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není další řádný opravný prostředek přípustný.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud v Brně (§ 265c tr.ř., § 265e odst. 1 tr.ř.).

Dovolání mohou podat

a) nejvyšší státní zástupce na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i neprospěch obviněného,

b) obviněný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká (§ 265d odst. 1 tr.ř.).

Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno (§ 265d odst. 2 tr.ř.).

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 tr.ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až 1) nebo § 265b odst. 2 tr.ř., o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda jej podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání (§ 265f odst. 1, 2 tr.ř.).

Dovolání podané v elektronické podobě musí být opatřeno uznávaným elektronickým podpisem (§ 6 odst. 1 zák. č. 297/2016 Sb.). Bez této náležitosti nejsou s elektronickým podáním spojeny žádné účinky řádného podání.

České Budějovice dne 13. 9. 2022

JUDr. Vladimíra Hájková v. r.
předsedkyně senátu